

Beteckning: _____

Institutionen för pedagogik, didaktik och psykologi

Bild och musik i förskolan

- ett medel för att utveckla barns förmågor?

Jenny Back och Sofie Forsberg
December 2008

Examensarbete 15 högskolepoäng
Didaktik

Lärarprogrammet
Handledare: Christina Gustafsson
Examinator: Åsa Morberg

Back, Jenny & Forsberg, Sofie (2008): *Bild och musik i förskolan - ett medel för att utveckla barns förmågor*. Examensarbete i didaktik. Lärarprogrammet. Institutionen för Pedagogik, didaktik och psykologi. Högskolan i Gävle.

Sammanfattning

Bild och musik är två estetiska former som är mycket framträdande i förskolans verksamhet. Finns medvetenhet och förståelse hos pedagogerna om hur arbetet med dessa två former kan stödja barnet i dess utveckling?

Studiens syfte är att ta reda på och undersöka huruvida pedagoger på olika förskolor och inom olika åldersgrupper har en medvetenhet och ett syfte med arbetet runt bild och musik. Arbetar pedagogerna med dessa två former i ett utvecklingsperspektiv eller används det endast som ett tidsfördriv utan närmare eftertanke? Studiens forskningsfrågor berör hur pedagogerna arbetar med bild och musik, vad pedagogerna anser att de vill få ut av arbetet med de två formerna samt vidare om de anser sig ha ett syfte med arbetet ur ett utvecklingsperspektiv. Tidigare forskning rörande området visar att bild och musikaktiviteter på flera sätt kan användas som medel för att stärka och utveckla barnet inom olika sidor som till exempel dess sociala utveckling, kognitiva och språkliga erövrande. Tidigare forskning visar även på att pedagogen har en betydande roll i arbetet med dessa två former där man framhåller planering och medvetenhet med arbetet som viktiga utgångspunkter.

Undersökningens metod består av en enkätstudie med elva frågor som berör pedagogers medvetenhet och synsätt på bild och musikaktiviteter. Enkäterna har besvarats av elva stycken pedagoger på fem olika avdelningar på tre olika förskolor. Pedagogerna på de olika avdelningarna ombads att enskilt svara på enkäten. Undersökningens resultat visar att pedagogerna har mycket varierande svar på varför man bör arbeta med bild och musik och i vilken utsträckning man bör ha klara syften inför dessa aktiviteter. Vidare visade även undersökningen på att fler pedagoger inom samma avdelning svarat mycket olika på en del av enkätens frågor.

Undersökningens slutsatser kan sammanfattas med att pedagogerna som deltagit i undersökningen synes ha medvetenhet och insikt i arbetet med bild och musik med barnen. Pedagogerna verkar veta varför de arbetat med formerna och har klara utformade syften.

Nyckelord: *barns utveckling, bild, estetik, förskola, musik, pedagogens roll*

Innehållsförteckning

1. Inledande bakgrund	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Disposition	3
2. Litteraturgenomgång.....	4
2.1 Olika synsätt på barns lärande och kunskap.....	4
2.2 Pedagogens roll.....	5
2.3 Barns utveckling genom musik	7
2.4 Barns utveckling genom bild.....	8
2.5 Sammanfattning.....	10
3. Metod	11
3.1 Procedur	11
3.2 Urval	12
3.3 Genomförande.....	12
3.4 Bearbetning av data	12
3.5 Metodanalys	13
4. Sammanställning av resultat	14
4.1 Utbildningsfördelning bland pedagogerna.....	14
4.2 Åldersfördelning.....	14
4.3 Förekomst av planerade musik och bildaktiviteter.....	15
4.4 Pedagogernas syn på bild	16
4.5 Pedagogernas syn på musik.....	18
4.6 Pedagogernas syn på bild- och musik som meningsfullt och ett lärande medel.....	19
4.7 Sammanfattning av resultat	21
5. Diskussion	22
5.1 Resultatdiskussion.....	22
5.2 Slutsatser	24
5.3 Förslag till vidare forskning.....	25
6. Referenser	26
Bilaga 1	28
Bilaga 2	33

1. Inledande bakgrund

Är bild och musik något som idag används inom förskolan som något mer än endast ett tidsfördriv eller används dessa två former för att utveckla olika sidor hos barnen?

Vi har sett tendenser på att estetiska ämnen har låg prioritet i dagens samhälle. Enligt Häikiö i en artikel från 2008 menar denne att just bild har en låg prioritet, hon anser vidare att bild behövs i barns uttryck och att det även är ett bra verktyg för dess utveckling. Vi anser även att musik har en låg prioritet. Pramling Samuelsson och Sheridan (1999) belyser att medvetenhet kring den pedagogiska verksamheten är viktig för att på så sätt kunna ge barn förutsättningar att använda sig av och utveckla olika uttrycksformer. Fortsättningsvis anser författarna även att barn under sin tid i förskolan skall erbjudas många möjligheter till skapande och genom skapandet kunna utveckla sätt att uttrycka sig, genom till exempel bild och musik.

Under vårterminen 2008 läste vi en kurs på Högskolan i Gävle vid namn Bild, musik, drama och rörelse i tematisk produktion. Denna kurs var mycket efterlängtdad då vi innan känt att dessa praktiska ämnen har saknats i vår utbildning. Vi anser att fler sådana ämnen bör införas i utbildningen. För oss som blivande förskollärare känns detta som något mycket viktigt då det utifrån våra erfarenheter från bland annat VFU (verksamhetsförlagd utbildning) är denna verklighet med mycket praktiskt arbete är den man möts av. Det var under denna kurs som vårt intresse för musik och bild väcktes och en tanke kring ett examensarbete med dessa två uttrycksformer som fokus började växa fram. Då vi båda läser lärarprogrammet med inriktning mot förskola kändes detta som ett närliggande område, då förskolan och dess verksamhet präglas mycket av bild och musik. Dessa två estetiska former är vi nu intresserade av att ta reda på mer om samt om hur dessa former kan användas som utgångspunkter i det pedagogiska arbetet för att stärka barns utveckling och lärande.

Tidigare forskning menar att det finns ett samband mellan barns aktiviteter i bild- och musik och deras utveckling och lärande (se litteraturgenomgången). Tidigare arbeten rörande estetiska processer finns; dock har vi valt att i vårt arbete att begränsa oss på bild och musik.

Tabellen nedan visar på hur estetik kan användas på olika sätt då fokus vill läggas på lärande. Flera författare som exempelvis Barnes, 1994; Asplund Carlsson; Olsson; Pramling; Pramling Samuelsson; Wallerstedt (2008) framhåller vikten av perspektivet i mitten av tabellen. Vi vill istället lägga fokus på utveckling av barnets andra förmågor genom bild och musik. I arbetet har vi även valt att fokusera mycket på pedagogens roll och medvetenheten hos dem kring bild- och musik som ett medel för barns utveckling och lärande.

Tabell 1- Visar perspektiv på estetik och lärande

Estetik som medel för att utveckla andra förmågor (sociala, personliga etc.)	Estetik som medel för att utveckla estetiskt kunnande	Estetik som medel för att utveckla individens personliga uttryck
--	---	--

Under arbetets gång har begreppet estetik begränsats och snävats in mot bild och musik. Från början avsåg vi att arbeta med alla former inom estetik så som drama, rörelse, bild och musik. Vi insåg dock ganska snart att detta skulle bli ett alldeles för brett område att behandla med tanke på vår tidsbegränsning. Vi valde därför att endast ha fokus på bild och musik för att detta var de två formerna vi funnit mest intressanta under kursen Bild, musik, drama och rörelse i tematisk produktion. Vår begränsning valde vi också mycket utifrån våra egna erfarenheter från vår verksamhetsförlagda utbildning (VFU) där vi upplevt att dessa två

former är de mest framträdande.

Vi avser nu att ta upp vad läroplanen för förskolan, Lpfö-98 säger om arbetet kring estetik. Detta för att visa på vilken betydelse estetiken har för barns utveckling och dess roll i förskolan.

I läroplanen för förskolan, Lpfö-98 kan det utläsas att förskolan ska använda sig av olika uttrycksformer som till exempel bild, sång och musik som en metod i verksamheten för att kunna främja barns utveckling och lärande (se s. 13).

”Förskolan skall sträva efter att varje barn (se s. 13)

- utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycks former som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama,
- utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika material och tekniker”.

”Arbetslaget skall ansvara för att arbetet i barngruppen genomförs så att barnen (se s. 13-14)

- upplever att det är roligt och meningsfullt att lära sig nya saker,
- ställs inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper,
- får stöd och stimulans i sin språk och kommunikationsutveckling,
- får stöd och stimulans i sin motoriska utveckling”.

Dessa utdrag ur läroplanen visar på att förskolans verksamhet bör präglas av estetik i olika former, även hur arbetslaget ska arbeta för att barnen ska kunna utvecklas inom olika områden.

1.1 Syfte och frågeställningar

Vårt examensarbete syftar till att ta reda på hur pedagoger arbetar med bild och musik i förskolan samt om de har några bakomliggande syften med arbetet i ett utvecklingsperspektiv. Detta för att få en bredare förståelse för hur dessa två arbetsformer kan användas och arbetas med i förskolan. Genom detta arbete vill vi även uppmärksamma andra pedagoger på hur deras eget arbete ser ut kring bild- och musik samt varför de arbetar med dessa två former. Vi vill genom vår undersökning även visa människor i samhället hur ämnena bild och musik kan användas samt vilka möjligheter dessa två former kan ge.

För att få reda på vårt syfte har vi valt att utgå från dessa frågeställningar.

- Hur arbetar pedagogerna med bild i förskolan?
- Hur arbetar pedagogerna med musik i förskolan?
- Vad vill pedagogerna att barnen ska få ut av arbetet med bild och musik?
- Har pedagogerna ett syfte med arbetet kring bild och musik ur ett utvecklingsperspektiv?

1.2 Disposition

I detta examensarbete kommer vi att inleda med en litteraturgenomgång där vi tar upp och redogör för vad litteratur och tidigare forskning säger om vårt undersökningsområde. Vi börjar med en allmän syn på barns kunskaperövande och lärande för att sedan fokusera på pedagogens roll. Kapitlet avslutas med att olika aspekter på barns utveckling och lärande genom bild och musik tas upp. Därefter kommer vår metod att redovisas för att sedan följas av en sammanställning av resultaten utifrån vår undersökning. Till sist följer en diskussion rörande vårt resultat med återkoppling till litteratur och forskning.

2. Litteraturgenomgång

I detta kapitel avser vi att ta upp och behandla litteratur samt tidigare forskning rörande vårt aktuella område. Vi kommer att dela in litteraturen i olika delar som är relevanta för vår undersökning. Delarna kommer att behandla olika synsätt på barns lärande och kunskap, pedagogens roll i barnens lärande samt musik och bild och dess roll i barns utveckling och lärande.

Då vi började söka litteratur fann vi mycket som skulle kunna användas till vårt arbete. Sökningarna genomfördes i databaserna Libris, Higgins, Eric via (CSA) och Academic search elite. Böckerna och artiklarna vi fann märkte vi dock tog upp ämnet i ett mycket vitt perspektiv och endast snuddade vid det vi ville fokusera på. Vi fick då göra en ny litteratursökning med nya sökord för att kunna avgränsa oss till endast vårt område bild och musik. Det vi då fann var mer relevant och användbart för oss i vårt arbete.

Litteraturen som tas upp är tidigare forskning, dock mestadels svensk bestående av avhandlingar, artiklar samt böcker och styrdokument. Litteraturen som används i avsnitten har valts utifrån barns lärande och utveckling med avgränsning till bild och musik, dock även med fokus på pedagogens roll i arbetet med dessa.

2.1 Olika synsätt på barns lärande och kunskap

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för olika synsätt och aspekter på barns lärande och kunskap för att på så sätt skapa oss en vidare bild av dessa begrepp och innebörder.

Synen på barns lärande och kunskap har under åren förändrats och sett olika ut. Pramling Samuelsson och Sheridan (1999) hänvisar till Carlgren (1994) och Pramling (1991) som hävdar att det under årens lopp har funnits olika traditioner där man sett olika på barns utveckling och lärande. Författarna tar upp och behandlar traditionerna behavioristiska inlärningsteorier och utvecklingspsykologiska teorier. En tredje teori som tas upp behandlar synsätt på barns utveckling och lärande. Denna teori menar att inlärning och utveckling hänger samman och påverkar varandra. Barns utveckling och kunskaperövrande beror mycket på de erfarenheter barnen har sedan tidigare. Fortsättningsvis menar denna teori att barns kunskaperövrande är något som är beroende av barnets omgivning. Genom att barnen tillåts vara aktiva skapas också förutsättningar för att de utvecklar nya kunskaper. Den behavioristiska inlärningsteorin anser att fokus bör läggas mer på det synliga beteendet än på det mentala. Inom denna teori ställdes frågan om hur man på bästa sätt skulle kunna ge barnen mer kunskap och utgångspunkten var att barns lärande var någonting självklart. Med hjälp av rätt undervisningsmetoder skulle barnen kunna lära sig. Inom den utvecklingspsykologiska teorin ansågs det istället att individens utveckling påverkade inlärningen. Med detta avsågs att läraren utgick från barnets utvecklingsnivå vid undervisning. Dock anses det vara den tredje teorin som belyser att barns inlärning och utveckling hänger ihop och som ligger till grund för dagens läroplaner (Marton i Pramling, 1999).

I förskolans läroplan, Lpfö-98 kan utläsas följande om barns utveckling och lärande.

”Den pedagogiska verksamheten skall genomföras så att den stimulerar och utmanar barnens utveckling och lärande. Miljön skall vara öppen, innehållsrik och inbjudande” (Lpfö-98 s 30).

Vidare menar även Lpfö-98 att förskolans verksamhet skall grundas på barns erfarenheter, intressen, behov samt åsikter. Wiklund (2001) menar att för att barnet ska kunna utvecklas och uttrycka sig bör det få en chans att själv prova sina tankar och intryck utifrån sina tidigare erfarenheter. Barnet ska förutsättas att själv kunna nå och skapa sin egen kunskap. Kunskap belyses här som något som inte förutsätter att det på förhand finns något givet mål.

Enligt en utredning av läroplanskommittén belyses vidare att begreppet kunskap även kan delas in i tre aspekter. Den första som behandlas är den konstruktiva. Aspekten menar att den enskilde är aktiv i sitt eget erövrande av kunskap. Kunskap ses här som ett samspel av vilka kunskaper som vill uppnås i relation till de kunskaper som människan redan har. Den andra aspekten är den kontextuella som belyser att kunskap måste ske i ett sammanhang som gör den begriplig. Den tredje synen på kunskap är den instrumentella, den visar på att kunskap används för att hantera och tillgodogöra sig omvärlden (SOU 1997:157 i Jord för växande, 1998). Vidare menar även företrädare till läroplanskommittén att kunskapsbegreppet kan delas upp i fyra former. Med första formen faktakunskaper menas att vi vet att något är och förhåller sig på ett visst sätt. Begreppet förståelse speglar sig mycket i begreppet faktakunskap, eftersom dessa två begrepp ligger väldigt nära varandra. Vidare belyser begreppet färdighetskunskap som något knutet till våra handlingar. Denna kunskapsform är något som finns hos människan men som är svår att definiera. Förtroenhetskunskap är begreppet som ses som osynligt och som kan kopplas till människans sinnen (SOU 1997:21 i Jord för växande, 1998). Även Pramling Samuelsson och Sheridan (1999) belyser dessa fyra kunskapsformer och betonar att de alla kunskapsformerna bör präglade det pedagogiska arbetet i förskolan. Se även Lpfö-98 (s 28).

Begreppet lärande kan även det vidare delas upp i olika aspekter, tidsrelaterad och innehållsrelaterad. Den första aspekten tidsrelaterad belyser en människas lärande genom ett tidsperspektiv. Med det avses att lärandet sker under en hel livstid, det vill säga att lärandet sker olika mycket beroende på var i livet man befinner sig. Lärandet är en process som hos människan är något som sker både medvetet och omedvetet. Den innehållsrelaterade aspekten innebär att kunskapen förändras genom tiden, kunskaperna utvecklas och förändras hela tiden (Pramling Samuelsson, Sheridan, 1999).

2.2 Pedagogens roll

Vi kommer nu att redogöra för pedagogens roll i barnens erövrande av kunskap, lärande och utveckling. Vi börjar med en kort redogörelse där vi belyser pedagogens roll i det allmänna lärandet för att sedan begränsa oss till vårt område musik och bild. Här inleds avsnittet med ett citat som vi anser tydligt visar på hur pedagogen kan hjälpa barnen i dess utveckling och lärande.

”Det är barnen som erövrar omvärlden, vi vuxna kan bara skapa möjligheter för detta genom att vi stödjer, möter och utmanar dem i deras lustfyllda lärande.” (Pramling Samuelsson, Sheridan, 1999, s 9)

I förskolans verksamhet har pedagogerna en mycket betydande roll för barnens utveckling och erövrande av kunskap. Vidare belyses det att pedagogen är medupptäckare genom barnets utveckling och kunskapsinhämtande. Pedagogen anses utvärdera och tänka över sin egen roll som pedagog för att bättre kunna se barnets lärande. Pedagogens roll är att utmana barnen

genom att ställa frågor och på så sätt kunna få barnen att utvecklas. Att stödja barnen i deras formuleringar och uttryck, samt ställa olika frågor till barnen som skapar ett intresse och nyfikenhet kring ämnet som diskuteras anses vara en roll som pedagogen bör inneha. Att som pedagog bemöta barn med respekt samt ha ett positivt bemötande, kan hjälpa barnen att utveckla tron på sig själva och sin person. Bemötandet anses påverka barns kunskapsförvärvande. Pedagogens uppgift är även att utmana barns tankar samt deras teorier, för att på så vis kunna utmana barnen i deras vidare tänkande och funderingar (SOU 1997:21; SOU 1997:157 i Jord för växande, 1998).

Att som pedagog hela tiden ha kommunikationen och samtalet som utgångspunkt i det pedagogiska arbetet är av betydelse menar Johansson och Pramling Samuelsson (2003) för att kunna förstå och bli delaktig i barnens värld, samt att kunna få syn på barns idéer och tankar som tidigare inte uppmärksammats. Kommunikationen kan vara samtal mellan barn och barn samt även mellan pedagogen och barnet.

Pramling Samuelsson och Sheridan (1999) hänvisar till Marton (1980) som menar att man som pedagog bör besitta fyra olika kompetenser för att kunna tillgodogöra sig sitt arbete på ett så bra sätt som möjligt då man arbetar tillsammans med barnen och deras utveckling. Kompetenserna är:

- En allmän kompetens
- En allmän pedagogisk kompetens
- En ämneskompetens
- En metodisk kompetens

Dessa fyra kompetenser har alla olika innebörd men skapar tillsammans en helhet. Kompetenserna är viktiga för att pedagogen ska få syn på och kunna reflektera över barns lärande och utveckling.

När pedagogen arbetar med och planerar estetiska aktiviteter anses det viktigt att vara medveten om barns lärande och utveckling. Arbetas det på ett sådant sätt anses utvärderingen efteråt lättare då man från början vet vad syftet är. Vidare anses det viktigt att som pedagog tänka på att ha variation på sina planerade aktiviteter. Att ha variation gör att barnen lättare kan ta till sig specifik kunskap. Då pedagogen planerar och funderar över aktiviteter kan det vara av betydelse att vara medveten om barns ålder samt deras utvecklingsnivå (Asplund Carlsson mfl, 2008).

Om pedagogen släpper på sin planering och låter barnen få egna upplevelser menar Asplund Carlsson m.fl (2008); Jernström, Lindberg (1995) att barns egna idéer kan ge aktiviteten en ändrad riktning och kreativiteten kan på så sätt få flöda.

Enligt författarna Jernström, Lindberg (1995) och Paulsen (1996) anses pedagogen dessutom ha en viktig roll som vägvisare då denne leder olika musik- och bildaktiviteter. Pedagogens inställning till de aktiviteter som ska genomföras kan spela en stor roll för att barnen ska tycka att det är meningsfullt och roligt. Att våga använda sig av bild och musik tillsammans med barnen trots brist på eventuella tidigare erfarenheter och utbildning anses viktigt. Vågar pedagogen delta blir processen även lättare för barnen. Om pedagogen vågar ge sig hän och inte vara rädd för ett eventuellt misslyckande hjälper det barnen att känna glädje och våga delta i aktiviteterna. Detta ger bättre förutsättningar för barns utveckling och lärande, dock bör känslan av att hela tiden ha roligt finnas där för både barn och pedagog. Att uppmuntra, ge

beröm och visa att det inte finns några rätt eller fel i utövandet av aktiviteten ses som något pedagoger bör reflektera över och tänka på, detta för att hela tiden stärka barnen och tron på dem själva och på så sätt kan barnens nyfikenhet och vilja till fortsatt kunskapsövande väckas.

2.3 Barns utveckling genom musik

I detta avsnitt kommer vi inledningsvis ta upp och behandla begreppet musik och dess allmänna betydelse för människan samt dess roll i samhället. Därefter kommer vi sedan att gå in på dess roll för barns utveckling och lärande på olika sätt.

Musiken är en stor del av människors liv i dagens samhälle, musiken är lättillgänglig och finns överallt och är något som de flesta kan relatera till och ta till sig. Sång och musik är för många människor något lustfyllt som skapar glädje, gemenskap och som kan få dem att må bra (Sundin, 1995). Det är under de tidigare åren som grunden för barns sång skapas. Musik är på olika sätt något som redan från födseln finns runt barnet då det från omgivningen hör sånger, melodier och ramsor (Fagius, 2007).

Vidare förskriver Lpfö-98 att förskolans pedagogiska verksamhet ska arbeta för att barnen ska få uppleva och använda sig av fler olika uttrycksformer, där inräknas bland annat musik. Begreppet musik innefattar enligt Lpfö-98 musik, rytmik, dans och rörelse samt sång. Enligt författarna Jernström och Lindberg (1995) bör arbetet med musiken användas som ett redskap utifrån dessa tre följande punkter:

- Stärka barnets jaguppfattning, trygghetskänsla och självkänsla
- Stödja barnets sociala fostran
- Motivera barnen att lära sig svenska, orienteringsämnen och matematik eller stödja och stimulera inläring i andra skolämnen -integration.

Flera författare och forskare menar att musik även kan bidra till andra utvecklingsområden hos barnet som till exempel Armistead, 2007; Fagius, 2007; Uddholm, 1993. Fortsättningsvis kommer vi nedan att redogöra för olika områden där musik kan hjälpa barns utveckling. Vi har valt att ta upp de utvecklingsområden som vi anser viktigast och som vi vill lyfta fram.

Tidigare forskning visar att musik är en social upplevelse, då det ofta sker tillsammans med andra barn och vuxna. Lpfö-98 bygger på att verksamheten ska präglas av en demokratisk grund där barnen ska utveckla och få insikt i att bland annat ta hänsyn till och behandla andra människor med lika värde. Vidare belyser Holgersen (2008) att musik kan användas som ett medel till att utveckla dessa färdigheter hos barn i förskolan.

Kommunikationen har även en roll inom den sociala utvecklingen hos barn. Flera författare som till exempel Fagius 2007; Uddholm 1993 belyser att det finns ett samband mellan barns musikutövande och deras utveckling av kommunikationen. Barn kommunicerar med andra barn och vuxna genom musiken, redan som riktigt små.

Musiken har även en betydelse för barnens språkliga utveckling anser Holgersen (2008). I sin artikel, *Music Education for Young Children in Scandinavia: Policy, Philosophy or Wishful Thinking?* framhålls att musik kan vara ett medel för barn med annat modersmål än svenska

att lära sig det svenska språket. Jernström och Lindberg 1995 och Uddén 2004 belyser vidare att alla barn oavsett modersmål kan utveckla sitt språk genom musiken. Uddén belyser även att sång kan användas som ett medel för att utveckla talet. Vidare menar författaren att sång är något som utvecklas före barnets tal och som barnet använder för att senare erövra talet.

Jernström och Lindberg (1995) hänvisar till Faxén (1990) som visar på att det finns en koppling mellan musik och barnets språkerövande. Fortsättningsvis hänvisar Jernström och Lindberg även till Centerheim- Jogeröth (1990) som vidare avser att rim och ramsor som en del av musiken kan stödja barnet i dess språkliga utveckling. Genom att använda sig av rim och ramsor ger det barnen en större medvetenhet om sitt eget språk och användandet av detta. Barnet har ett behov av rim, ramsor och småvisor, för att själv kunna lära sig och använda sig av det muntliga språket menar Uddén (2004). Tillåts barn att ta del av sång och musik utmanas och övas deras lyssnandeförmåga. Denna förmåga är en förutsättning för att barnet ska lära sig att känna igen språkets rytmik och tonfall. Vidare anses det av betydelse att hela tiden utmana denna förmåga för att barnet på så sätt hela tiden ska fortsätta att utveckla talet (Uddén 2004). För att barnen ska kunna förstå och utveckla sitt tal och språk är det viktigt att de även förstår det grundläggande hos de olika ljuden samt deras egenskaper. Detta kan övas genom att barnen får delta i planerade aktiviteter som tränar hörselsinnet samt rösten (Antal Lundström 1996).

Författare samt forskare menar att musik är en viktig del av barnets motoriska utveckling och erövrande. Genom musik får barnet tillfälle att röra sig och öva på olika motoriska färdigheter, se till exempel Armistead, 2007; Fagius, 2007; Pramling Samuelsson m.fl. 2008; Uddholm, 1993. Fortsättningsvis menar även dessa författare att med hjälp av musik kan barnen utveckla koordination, motorik samt kroppsmedvetenhet. Genom musiken kommer också dansen och rörelselekar in. Genom att kombinera musiken med dans och rörelselekar kan tillfällena ges till barn att undersöka och bli medvetna om rörelsemönster samt rörelsekvaliteter. Barn lär sig att genom rörelser till musik utveckla och få en förståelse mellan det man tänker och kroppens funktioner. Vidare lär sig även barn hur musik och rörelse hänger ihop och hur rörelser kan kombineras och användas i ett musikstycke.

2.4 Barns utveckling genom bild

Detta avsnitt avser att ta upp och behandla begreppet bild. Vilken är synen på detta begrepp och hur ser bildskapandet ut? Vidare tänker vi redogöra för hur bild kan användas som ett medel för att utveckla olika sidor och färdigheter hos barnet.

Synen på bild har under åren sett olika ut, i dagens samhälle ses konstnärliga uttryck som något alla är begåvade med (Barnes, 1994). Då man idag talar om bild innefattar det även ofta begreppet skapande, enligt Lindahl (2002). Vidare belyser Lindahl att i dessa två begrepp inräknas teckning, målning, modellering, bildframställning samt gestaltning i olika material. I Lpfö-98 kan läsas att den pedagogiska verksamheten i förskolan bör präglas av att barn tillåts forma, konstruera samt använda sig av olika material i sitt utvecklande och lärande.

Paulsen (1996) belyser i sin bok några olika mål man kan utgå ifrån då man arbetar med olika estetiska aktiviteter. Personlighetsutveckling tas upp som ett av målen och berör hur barnets känslighet, engagemang, fantasi, känslor samt tänkande kan utvecklas genom att barnet får aktivera sig i estetiska aktiviteter. Vidare tar även författaren upp målet expressivitet som innebär att barnet ska kunna få uttrycka sina tankar, idéer, känslor samt upplevelser genom

estetiska aktiviteter. Detta kan ta sig uttryck antingen genom synbara eller hörbara former menar Paulsen. Denne vidhåller även att estetiska aktiviteter i första hand kan ses som ett sätt för barnen att begripa världen på.

Bild är den estetiska form som inom skola och förskola ligger mest i fokus. Tidigare forskning visar att bildskapande med olika sorters material är den form som används mest inom förskola och skola (Asplund Carlsson m.fl, 2008). Bild ska användas för att barnen ska lära sig att uttrycka sig på olika sätt samt även skapa förutsättningar för barns utveckling och lärande inom andra områden. Vidare ses bild vara en aktivitet som kan användas för att utveckla och stödja barnen i dess sociala, språkliga, sinnliga, kognitiva samt känslomässiga utveckling (Änggård, 2005).

Redan i tidig ålder får barn tillgång till olika material så som till exempel pennor, kriter samt vattenfärger. Dessa verktyg hjälper barnet att utveckla olika sinnen, de luktar, tar på och smakar. De bilder som barnen har skapat kan ibland visa deras känslor och tankar där de ofta brukar visa den värld som de befinner sig i och erfarenheter de har skaffat sig (Hwang, Nilsson, 2003). Myndigheten för skolutveckling belyser i sin bok från (2003) att våra upplevelser genom våra olika sinnen är en förutsättning för lärande processen. För att lärandet ska kännas meningsfullt för barnet är det viktigt att de får använda sig av de olika sinnen.

Flera studier av Änggård (2005, 2006) visar vidare att barnen i förskolan oftast gör bildaktiviteter tillsammans med andra barn och på så sätt bildar de en känsla av gemenskap och tillhörighet. Då barn skapar i bild samtalar och kommunicerar de gärna med andra barn runt sina bilder och på så sätt utvecklar de sociala regler. I sin avhandling belyser Löfstedt (2001) att bild är en social aktivitet, där barn ofta arbetar tillsammans runt sina bilder och där de samtalar och löser problem tillsammans. Då barn arbetar med olika bildaktiviteter stöter de ofta på olika problem som de måste finna lösningar på. Detta för att barnet ska kunna nå sitt mål med det de skapar kring. Problemlösningen sker ofta i samspråk med pedagogen som ställer frågor och uppmuntrar barnet i det fortsatta skapandet. Då barn utmanas och ställs inför olika problem i sitt skapande stärks även barnets kognitiva förmåga (Lindahl, 2002). Vidare belyser författaren att det sociala samspelet mellan barnet och dess omgivning då barnet arbetar med bild har en påverkan på utvecklingen och förståelsen för olika begrepp hos barnet. Då barnet ställs inför olika problem i sitt skapande måste det använda sig av språket för att förmedla sig. Genom att barn ges tillfälle till reflektion och eftertanke kring sina verk utvecklas även språket.

Barnen lär sig nya begrepp och innebörden av dessa, genom att pedagogen själv använder sig av olika begrepp och ord som för barnen är nya. Även genom varandra lär sig barnen språk då de samtalar kring sina bilder och sina tankar kring dem (Myndigheten för skolutveckling, 2004).

I en internationell artikel från 2007 belyser Loomis utifrån en undersökning som gjorts på en förskola i Vermont hur användandet av olika material ger barnet en förmåga att utveckla sitt tänkande samt förmågan att dela med sig och tala om sina tankar. Vidare menar författaren att bild är något som kan användas för att stödja barnens kognitiva förmåga och detta anses vara en förmåga som är bra att ha då barnen sedan ska lära sig inom andra områden som till exempel matematik, naturkunskap. Förskolan i Vermont visar även på att bild är ett medel som kan stärka och vidare utveckla barnens förmåga att uttrycka sig genom att tala om sina olika känslor och tankar.

Enligt en studie kring bildskapande i förskolan av Löfstedt (1999) visar resultatet att pedagogerna på förskolan som studien gjordes på har en gemensam uppfattning om att bildskapande är något som kan hjälpa barnen att uttrycka sina erfarenheter, tankar och känslor. Vidare visar studien att tre av pedagogerna har olika inställningar till den bildskapande verksamheten. En pedagog menar att barnets självförtroende stärks då det tillåts att skapa i bild. En annan ser på skapandet som något som utvecklar och stärker barnets välbefinnande, den tredje avser att barns bildspråkliga kunskap utvecklas genom bild. Även Barnes (1994) vidhåller att konstnärligt skapande hjälper barnen att få uttryck för sin inre känsla. Han menar vidare att undervisningen i bild har som främsta mål att få barnen att släppa ut och frigöra sina känslor. Paulsen (1996) menar att olika aktiviteter inom skapandet till exempel rita och måla kan vara en ett sätt för barnet att få syn på sina känslor, känslor som de tidigare inte funnit ord på och som endast förekommit i barnets inre värld.

2.5 Sammanfattning

Synsätten på barns kunskap och lärande kan se olika ut, utifrån olika perspektiv. Begreppen kan på många olika sätt tolkas och förklaras genom indelning och olika aspekter. Vidare ses pedagogens roll i arbetet med barns erövrande av kunskap och lärande som en viktig del. Pedagogens tankar och mål med de estetiska aktiviteterna kan vara betydelsefullt och spela stor roll i hur aktiviteterna utformas samt hur de uppfattas av barnen. För pedagogerna själva anses det betydelsefullt att veta vad de vill med aktiviteten, detta för att själva efteråt kunna reflektera om det satta målet uppnått.

Litteraturen samt tidigare forskning visar på att det kan urskiljas ett samband mellan barns utveckling och lärande och deras utövande i bild och musik. Genom dessa två former tillåts barn att utveckla och stärka olika sidor. Utvecklingen stärker bland annat de kognitiva, motoriska samt det sociala erövrandet.

Utifrån denna litteraturgenomgång har vi skapat oss en förståelse för hur musik och bild kan användas som medel för att utveckla barnet. Det har gett oss en insikt i att dessa två former inte endast behöver användas för att ge estetiska kunskaper utan också stärka barnet inom andra utvecklingsområden som till exempel språk, känslouttryck och motorik.

3. Metod

I detta avsnitt avser vi att ta upp och redovisa undersökningens metod och hur vi kommit fram till valet av denna. Sedan kommer även en redogörelse för vårt urval av undersökningens svarspersoner och hur dessa valts ut. Avsnittet har även en underrubriken genomförande under vilken vi kommer att redovisa hur själva undersökningen gått till. Även hur bearbetningen av undersökningens data det vill säga hur resultaten av undersökningen bearbetats och sammanställts. Sist i avsnittet finns även en metodanalys där metoden diskuteras och utvärderas.

3.1 Procedur

Redan innan arbetets början var vi tvungna att fatta ett flertal beslut, vad ville vi veta mer om, hur skulle vi gå tillväga och vad sa tidigare forskning om ämnet, vad fanns och vad fanns det mindre om? Mycket snart insåg vi att vår idé som vi hade från början skulle bli för stor med tanke på vår tidsbegränsning. Vårt val begränsades därför till musik och bild då detta är de två estetiska former vi har fått erfara mest då vi varit ute på våra VFU perioder (verksamhetsförlagd utbildning). Då vi sedan började granska litteraturen märkte vi snart att det fanns fler tidigare forskningsrapporter rörande bild, dock färre sådana kring musik. Många av de tidigare rapporterna har haft fokus på barns estetiska utveckling och endast snuddat vid dess utveckling och lärande av andra förmågor och färdigheter genom musik och bild. Vår tanke blev därför att vi ville ta reda på hur utvecklingen av andra sidor hos barnet än endast de estetiska eventuellt skulle kunna stärkas. Snart märkte vi även att det inte heller fanns mycket kring pedagogens roll och medvetenhet rörande arbetet med dessa former. Därför valde vi att lägga mycket fokus på detta och eventuella syften och medvetenheten hos pedagogen kring barns utveckling med hjälp av bild och musik som arbetsredskap.

Vårt val av metod stod mellan enkäter eller intervjuer, då dessa två metodformer var de som passade bäst utifrån undersökningens syfte och frågeställningar. Valet föll dock efter noggranna överväganden med för- och nackdelar hos de båda formerna tillslut på enkäter. Detta ansåg vi lämpa sig bäst då vi ville ge de svarande personerna en längre betänketid för eftertanke och reflektion innan de svarade på enkätens frågor. Detta anser vi vara svårare vid intervjuer då dessa ofta är tidsbegränsade. Vi ansåg även att vi skulle få mer utförliga och motiverade svar genom enkäter än genom en intervju, då vi anser att intervjuer ofta kan skapa nervositet och oro hos svarspersonen och på så vis även skulle kunna påverka dennes svar. Enligt Stukát (2005) är en av nackdelarna med intervju att svarspersonen kan utsättas för omedveten styrning av intervjuaren.

Frågorna i enkäten (se bilaga 1) valdes utifrån våra frågeställningar och rörde därför pedagogers roll och deras förståelse av barns utveckling och lärande genom musik och bild. Även frågor kring pedagogens utbildning samt åldersgrupp de arbetar med ställdes. Detta för att i resultatet se eventuella skillnader bland svaren beroende på pedagogens utbildning och åldersgrupp de arbetar med. Vid formuleringen av enkätens frågor var vi även noga med att inte formulera frågorna så att de på något sätt skulle kunna påverka svarspersonen i dess svar. Enkätens bestod av elva frågor, där sju stycken var frågor med fasta svarsalternativ. Fyra av frågorna var öppna där pedagogerna fick svara med egna ord. I samband med frågorna med fasta svarsalternativ kunde pedagogerna även motivera sina svar.

Innan den slutgiltiga enkäten gavs ut på de olika förskolorna genomfördes först en

pilotundersökning för att undersöka om frågorna i enkäten fungerade och gav svar på det vi avsåg att ta reda på. Vidare även för att testa hur enkäten uppfattades av svarspersonerna. Efter att ha fått svar på pilotstudien visade det sig att frågorna i enkäten fungerat bra och gett svar på det vi avsåg. Vi insåg dock ändå att fler frågor behövdes läggas till; för att få ett ännu bättre och bredare resultat.

3.2 Urval

Vår undersökning har gjorts på fem avdelningar på tre olika förskolor där sammanlagt tolv stycken pedagoger svarade. Vi valde att genomföra vår undersökning på helt vanliga svenska förskolor utan någon profilering på varken musik eller bild. På grund av vår tidsbegränsning hade lokaliseringen en viss betydelse. Vi valde därför två förskolor som låg i vår närhet. Den tredje förskolan valdes dock utifrån att pedagogen som deltagit i vår pilotstudie talat med en närbelägen förskola om vårt ämne och de blev då intresserade av undersökningen. Från början var det tänkt att undersökningen skulle genomföras på tre avdelningar på två förskolor, dock insåg vi snart att detta eventuellt skulle kunna ges oss ett för tunt material att sedan arbeta med. Valet utökades därför till att istället omfatta fem avdelningar på tre förskolor. Vi kontaktade dessa förskolor via telefon då vi redogjorde för vår undersökning och dess syfte. Vi informerade även om att det tillsammans med enkäten skulle följa ett informationsbrev i vilket pedagogerna närmare skulle kunna läsa om undersökningens syfte och hur materialet skulle komma att användas.

3.3 Genomförande

Efter att pedagogerna vi talat med på de samtliga tre tillfrågade förskolorna samtalat med sina kollegor om vår undersökning och de visat intresse av att delta, bestämdes vidare datum och tid för vårt överlämnade av enkäten. Detta då vi valt att personligen lämna ut enkäten på avdelningarna, då vi ansåg att det skulle ge ett mer seriöst intryck samt att vi ville ge ett mer personlig bemötande än till exempel då överlämnandet sker via mejl eller post. Vid överlämnandet informerades även pedagogerna om hur lång tid de skulle få på sig att svara vilket var ca en vecka samt hur enkäten skulle återlämnas, i vårt fall skulle detta ske genom att vi själva kom och hämtade den. Vid hämtandet av enkäterna erbjöds även pedagogerna att senare få ett färdigt exemplar av arbetet.

På de olika avdelningarna delades det ut sammanlagt fjorton stycken enkäter till pedagogerna. I enkäten avsåg vi vidare att varje enskild person skulle svara utifrån sig själv och sina tankar. Tillsammans med enkäten (se bilaga 1) följde även ett informationsbrev (se bilaga 2). I informationsbrevet informerades svarspersonen om studiens syfte, dess användningsområde samt att deltagandet i studien var helt frivilligt och på så vis uppfylldes Vetenskapsrådets (2008) nyttjandekrav, informationskravet samt samtyckeskravet.

3.4 Bearbetning av data

I undersökningens resultatsammanställning har vi valt att använda oss av både kvantitativa och kvalitativa analyser, då undersökningen både haft öppna och slutna frågor. I

bearbetningen av materialet har vi försökt att tolka pedagogernas svar på ett så tydligt och riktigt sätt som möjligt. I undersökningens resultatsammanställning kan man inte på något vis urskilja de enskilda svarspersonerna, materialet har hanterats konfidentiellt.

Materialet har sammanställts och analyserats utan att vi själva på något sätt lagt egna värderingar i det som står. Detta för att resultatet ska kunna visa pedagogernas egna uppfattningar och tankar om undersökningens ämne på ett så korrekt vis som möjligt. Resultaten har sammanställts i diagram samt i löpande text där svaren analyseras. Svaren har tolkats som pedagogens enskilda svar och som svar gemensamt för avdelningen i syfte att kunna jämföra mellan avdelningarna för att undersöka eventuella skillnader och likheter.

3.5 Metodanalys

En av nackdelarna som vi kan se är att flera av pedagogerna då vi hämtade enkäten inte hade slutfört den, de hade helt enkelt glömt bort den. Detta tror vi kan bero på att de kan ha haft för lång tid på sig att svara och med tiden glömt att göra den. Det kan även tolkas som att tiden istället var för knapp då enkäten inte hunnits med på grund av andra aktiviteter i verksamheten. Av fjorton utdelade enkäter besvarades endast elva av dem. Detta skulle kunna tolkas som att enkäten bestod av för många öppna frågor som gjort att några av pedagogerna inte tagit sig tid att svara. Även några av de som har besvarat enkäten har ibland uteslutit att svara på vissa öppna frågor och detta tror vi även kan bero på att det varit för många frågor där pedagogerna ombads att motivera sig.

Om vi även kompletterat undersökningen med intervjuer hade enkäten kunnat bestått av färre öppna frågor och bortfallen hade kunnat undvikas. Detta då vi anser att intervjun kunde ha innehållit mer djupgående frågor och enkäten endast innehållit frågor med fasta svarsalternativ. De tre pedagogerna som valt att inte delta i undersökningen hade kanske svarat om de sett att det bara varit korta frågor med endast slutna frågor där svarsalternativen redan fanns.

4. Sammanställning av resultat

I detta kapitel kommer vi att redovisa och sammanställa resultaten av enkäten. Resultatet kommer att redovisas i diagram samt i beskrivande text. I kapitlet delas resultatet upp utifrån enkätens olika frågor. Inledningsvis kommer resultatet av pedagogernas utbildning och vilken åldersgrupp de arbetar med att sammanställas. Därefter kommer svaren på enkätens frågor rörande planering, syften och olika skäl till varför man ska arbeta med bild- och musikaktiviteter i förskolan att redovisas i en mer beskrivande text, där resultatet lyfts fram och diskuteras, en del av svaren på dessa frågor kommer även redovisas i diagram. I undersökningen har elva pedagoger valt att delta.

4.1 Utbildningsfördelning bland pedagogerna

Utfallet av pedagogernas utbildning ser ganska lika ut på de fem olika avdelningarna där undersökningen gjorts på. Utifrån pedagogernas svar på vad de har för utbildning har vi kunnat utläsa att de flesta innehar antingen en förskolläraryt utbildning eller utbildning som barnskötare. Två av elva svarspersoner innehar inte någon form av utbildning inom barnomsorg. På enkätens fråga om pedagogerna läst eller deltagit i någon eller några kurser eller fortbildningar inom bild och/eller musik föll sig svaren på så vis att mindre än hälften av undersökningens svarspersoner har angett att de deltagit eller läst någon form av kurs eller fortbildning inom musik och/eller bild.

4.2 Åldersfördelning

I enkäten följde en fråga angående med vilka åldersgrupper pedagogerna arbetade med. I diagrammet redovisas de olika åldrarna som pedagogerna i undersökningen arbetar med.

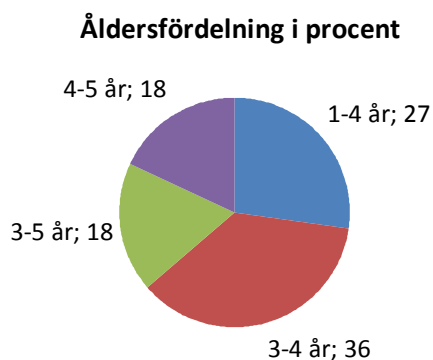

Diagram 1- Visar vilka åldrar pedagogerna arbetar med.

Som vi kan utläsa av diagrammet faller resultatet av åldersgrupperna nära varandra. Dock kan vi utifrån diagrammet se att åldersgruppen tre till fem var den ålder som endast två av elva pedagoger arbetade inom. Resultatet visar att tre av elva pedagoger arbetar inom ett till fyra år och fyra av elva arbetar inom åldersgruppen tre till fyra. Vidare kan vi av diagrammet se att två av elva pedagoger arbetar inom åldrarna fyra till fem.

4.3 Förekomst av planerade musik och bildaktiviteter

I enkäten tillfrågades pedagogerna om hur ofta de arbetade med bild samt musik i verksamheten. Nedan sammanställs och redovisas svaren i diagramform.

Förekomst av planerade bildaktiviteter i

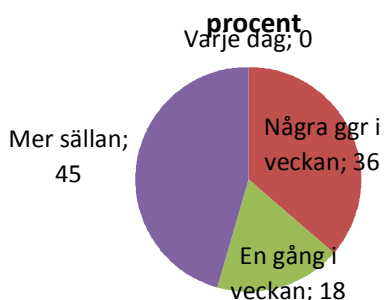

Diagram 2- Visar hur ofta pedagogerna arbetar med planerade aktiviteter inom bild.

Av diagrammet kan vi se att det mest förekommande är att man arbetar med planerade bildaktiviteter mer sällan, detta har fem av elva pedagoger angett som svar. Även några gånger i veckan kan vi se är vanligt då fyra av elva har valt detta alternativ som svar. Av diagrammet kan utläsas att ingen av pedagogerna svarat att de arbetar med planerade bildaktiviteter varje dag. Två av elva pedagoger har svarat en gång i veckan. Enligt diagrammet kan vi även se att det på avdelningarna där undersökningen utförts är mer vanligt att man arbetar med planerade bildaktiviteter mer sällan eller några gånger i veckan än en gång i veckan.

Förekomst av planerade musikaktiviteter

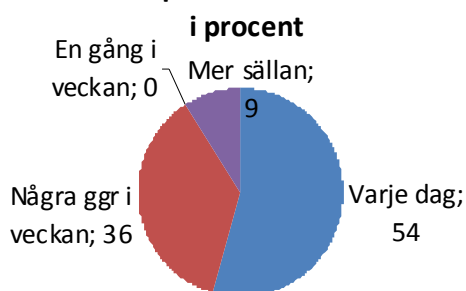

Diagram 3- Visar hur ofta pedagogerna arbetar med planerade aktiviteter inom musik.

Av diagrammet framgår att planerade musikaktiviteter är något som oftast sker varje dag på de avdelningar som undersökningen gjorts på, då sex av elva pedagoger angett detta som svar. Vidare kan ses att fyra av elva pedagoger angett några gånger i veckan och en av elva pedagoger har svarat att de sällan arbetar med planerade musikaktiviteter.

En av enkätens frågor rörde även huruvida pedagogerna ansåg det viktigt att ha ett syfte med planerade bild och musikaktiviteter. Pedagogerna ombads att gradera sig på en ett- till

tiogradig skala där ett var mindre viktigt och tio mycket viktigt. De pedagoger som valt att svara på denna fråga, det vill säga tio av elva stycken valde att placera sig på fem- till tio. Ingen valde att placera sig på den lägre skalan ett- till fem. Vi väljer därför att endast redovisa utfallet på skalan fem- till tio.

Tabell 2- Visar utfallet av pedagogernas placering på skalan fem till tio

Skala 5-10	Antal pedagoger	Procent %
5	2 st	20 %
6	2 st	20 %
7	2 st	20 %
8	2 st	20 %
9	1 st	10 %
10	1 st	10 %

Vi kan av tabellen utläsa att de flesta pedagoger har valt att placera sig på en skala mellan fem- till åtta. Medan endast två av tio pedagoger placerat sig på skala nio och tio. Vår tolkning av detta är att många tycker det är viktigt att ha ett syfte med de planerade bild- och musikaktiviteterna.

4.4 Pedagogernas syn på bild

Utifrån svaren på enkäterna kan vi se att fler av pedagogerna ser bild som något som kan stärka barnets utveckling i olika avseenden. Flera av pedagogerna menar i sina svar att bild är något som hjälper barnet att utveckla sin fantasi och sin uttrycksförmåga. Några nämner även att bildaktiviteter kan vara ett bra medel för barns utveckling av motoriken. En annan pedagog hänvisar till Lpfö- 98 där det står om skapande förmåga som något som kan utveckla barnets kommunikation, sin förmåga att förmedla sina tankar och erfarenheter. Även kreativiteten och utvecklingen av denna tar flera pedagoger upp som ett skäl till varför man bör arbeta med bild tillsammans med barnen. Vidare skriver några pedagoger om vikten av att bild ska vara något roligt och lustfyllt för barnen.

Utifrån svaren har vi också sett att fler pedagoger ser bild som ett sätt att utveckla barnets estetiska kunnande genom olika material, kännedom om färger och tekniker.

En pedagog skriver:

”Nyfikenhet att prova på olika material”

En annan pedagog menar även att:

”De får kännedom om färger och tekniker”

Utifrån svaren på enkäterna kan vi urskilja att planerade bildaktiviteter sker oftare i åldersgruppen ett till fyra år än i de andra åldersgrupperna. Pedagogerna som arbetar inom denna åldersgrupp har angett att de arbetar med planerade bildaktiviteter några gånger i

veckan medan de andra pedagogerna övergripande angett att detta är något som sker mer sällan eller en gång i veckan.

På enkätens fråga om vilka bildaktiviteter som förekom på avdelningen har flera pedagoger angett att de arbetar med målning. Några har även angett att de på avdelningen har speciella målrum där denna aktivitet utförs. Detta kan vi utifrån resultatet se är en vanligt förekommande aktivitet på alla avdelningar och inom alla åldrar. Några av pedagogerna har även angett klippa och klistra som en bildaktivitet som är vanligt förekommande. I ett av svaren nämns även att barnen får prova på olika tryck med till exempel en svamp. Övergripande har flera pedagoger även svarat att de använder sig av många olika tekniker och material vid bildskapande. En av pedagogerna inom åldersgruppen tre till fem har angett att de på avdelningen har olika projekt och teman som de arbetar med inom bildskapande. De teman och projekt de på avdelningen arbetar med innebär att barnen fritt tillåts skapa med hjälp av olika material som till exempel lim, tejp och kartonger. På avdelningen planerar de även att arbeta med ett tema under höstterminen 08, där barnen får arbeta med olika grundfärger. Vidare har vi även kunnat utläsa utifrån resultaten av pedagogernas svar att en del som arbetar på samma avdelning ofta har angett olika svar på en del frågor.

På frågan om hur ofta de arbetar med planerade bildaktiviteter har två av tre pedagoger på samma avdelning svarat att detta är något som förekommer mer sällan medan den tredje har svarat att det förkommer en gång i veckan. Liknande resultat kan utläsas på avdelningen med tre till femåringar där två har svarat att planerade bildaktiviteter sker mer sällan och den tredje pedagoger har angett att det sker några gånger i veckan.

Pedagogerna på tre till fyraårsavdelningen har gett olika svar på om de har ett utarbetat syfte inför bildaktiviteterna, de har angett att det sker både ibland, sällan och alltid.

En av enkätens frågor rörde vidare om pedagogerna ansåg att de hade ett syfte inför sina planerade bildaktiviteter.

Förekommande av syften inför planerade bildaktiviteter

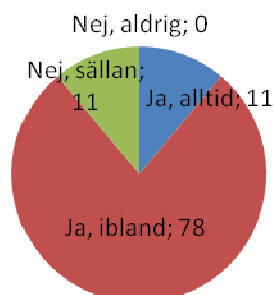

Diagram 4 – Visar i vilken utsträckning pedagogerna har ett syfte inför sina planerade bildaktiviteter.

Här kan det ses att de flesta pedagogerna, sex av nio, har angett att de endast ibland har några syften med sina planerade bildaktiviteter. En av nio pedagoger har angett att de alltid har ett

syfte. Lika många pedagoger har svarat att de sällan har några syften. Resultatet visar att alla pedagogerna i undersökningen har något syfte med sina planerade bildaktiviteter, dock i olika utsträckning. På denna fråga fick vi ett bortfall på två pedagoger som hade hoppat över den.

Flera av de svarande pedagogerna motiverade även sina svar på denna fråga. Några motiverar att syftet kan vara till exempel att barnen ska få använda sin fantasi och kreativitet, att ge barn sinnesupplevelser som ger ny kunskap. En pedagog uttrycker också att syften finns främst då de arbetar med teman runt bild, en annan menar att syften finns då barnen ska lära sig en ny metod eller en färg. En annan pedagog skriver att:

”Barns bildskapande är sällan planerat”

4.5 Pedagogernas syn på musik

Resultaten av pedagogernas svar visar på att flera anser att musik är ett medel som kan hjälpa barnet i dess språkutveckling. Att rimma nämns även som ett viktigt skäl till att arbeta med musik. Fler nämner även att musik är roligt för barnen och att det hjälper till att skapa en social samvaro i vilken barnen lär sig känna gemenskap och ger barnet känslan av att alla kan vara med. Några nämner även i sina svar att de anser att musiken är något som uppmuntrar och stärker barnens användning av fantasi och kreativitet. En annan pedagog menar att musiken även kan stödja barnets utveckling av självkänslan och identiteten. Även motoriken nämns i svaren som ett av skälen till att arbeta med musik tillsammans med barnen, rytmen menar någon kan hjälpa barnen att lära sig nya saker.

En annan pedagog skriver:

”Inläringen av musik är bra”

Utifrån några av svaren kan vi se att en del av pedagogerna även ser musik som något mycket viktigt i livet. Någon nämner i sitt svar att:

”Det tillhör kulturarvet att kunna barnvisor”

En annan pedagog skriver:

”Musik är en viktig del av livet, den innehåller allt [...]”

Ett annat svar lyder:

”Viktigt för barn att känna till sånger och få pröva på musikinstrument”

I enkäternas svar finns dock två bortfall, då två av pedagogerna som deltagit i undersökningen inte har svarat på just denna fråga.

Vilka slags aktiviteter inom musik arbetar ni med på avdelningen löd en av enkätens frågor. Utifrån svaren kan vi se att aktiviteterna är många och varierande. Flera nämner dock den dagliga samlingen som en stund där man sjunger och säger ramsor. Utifrån en del av svaren kan vi även se att flera pedagoger svarat att de ibland använder sig av olika instrument samt

att de även tränar rytmiken genom musiken. Några nämner även i sina svar att de några gånger i veckan har dans tillsammans med barnen. Musiklekar och sånglekar nämns även det som aktiviteter som förekommer på flera avdelningar. Vidare menar fler pedagoger att musik är något som förekommer dagligen då barnen tillåts lyssna på cd eller band under dagen.

Även här som inom bildfrågorna kan vi se att pedagoger inom samma avdelning har svarat olika på frågan om de i arbetslaget har något utarbetat syfte inför de planerade musikaktiviteterna. Två av tre pedagoger som arbetar inom åldersgruppen tre till fyra år har svarat att de ibland har ett syfte inför sina planerade musikaktiviteter medan den tredje svarat att de alltid har ett syfte. Inom åldersgruppen ett till fyra år har fyra pedagoger deltagit varav endast två svarat på denna fråga där den ena svarat att de alltid har ett syfte medan den andra angett att de har det ibland.

Förekommandet av musikaktiviteter kan utifrån resultaten ses som något som förekommer i vid utsträckning inom alla åldersgrupper som i undersökningen finns representerade.

Förekommande syfte inför planerade musikaktiviteter beräknat i procent

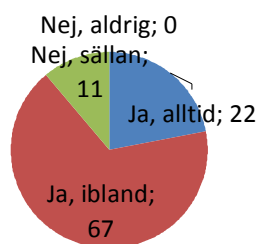

Diagram 4- Visar i vilken utsträckning pedagogerna har ett syfte inför sina planerade musikaktiviteter

Enligt diagrammet ovan kan vi utläsa att majoriteten av pedagogerna, det vill säga sex stycken av nio, svarat att de ibland har ett genomtänkt syfte då de ska arbeta med de planerade musikaktiviteterna. Vidare kan vi även se att två stycken av nio angett att de alltid har någon form av syfte inför musikaktiviteterna. En av nio pedagoger har även svarat att de sällan har något syfte. Däremot har ingen av pedagogerna angett att de aldrig har något syfte. På denna fråga förekom även två bortfall där man valt att inte svara.

4.6 Pedagogernas syn på bild- och musik som meningsfullt och ett lärande medel

Genom enkäten ville vi även ta reda på hur pedagogerna uppfattade barnets upplevelser genom bild och musik. Frågan i enkäten löd: Upplever du att det är meningsfullt för barnen att ta del av och arbeta med bild och musik? Svaren bland pedagogerna utföll som diagrammet nedan visar.

Upplever pedagogen att musik och bild är meningsfullt för barnen?

Nej, sällan; 0 Nej, aldrig; 0

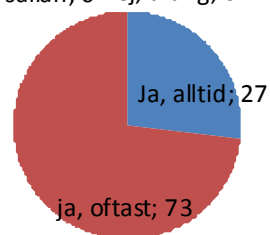

Diagram 5 – Visar pedagogernas uppfattning om huruvida de upplever att det är meningsfullt för barnen att arbeta med bild och musik.

Som vi kan avläsa av diagrammet ovan upplever de flesta pedagogerna, åtta av elva, att det är meningsfullt för barnen att ta del av och arbeta med bild och musik. Hela 73 % svarade att de oftast upplever detta medan 27 % det vill säga tre av elva alltid upplever att det är meningsfullt att arbeta med dessa två former.

Två av pedagogerna har även motiverat sitt svar. En av pedagogerna skriver:

”Om barnen är motiverade, vi har ofta valfrihet för barnen om de vill delta i planerade aktiviteter [...]”

En annan uttrycker sig så här:

”Alla kan! - valfrihet du väljer själv om du vill! Man kan fånga upp alla barn. Viktigt att visa på att man kan skapa bilder och musik själv- motpol till datorn!”

I enkäten frågade vi även pedagogerna om hur viktigt de ansåg att arbetet med bild och musik var för barnens lärande. Pedagogerna ombads att på en ett- till tiogradig skala där ett var mindre viktigt och tio mycket viktigt ringa in sitt svar utifrån sin egen syn. På denna fråga hade alla pedagoger som valt att delta i undersökningen svarat. Alla pedagoger hade valt att placera sig på de högre skalstegen, det vill säga mellan ett- till tio vi har därför valt att endast redovisa utfallen på dessa skalsteg.

Tabell 3- Visar hur antalet pedagoger placerat sig på skalstegen fem- till tio

Skala 5-10	Antal pedagoger	Procent %
5	2 st	18 %
6	0 st	0 %
7	2 st	18 %
8	3 st	27 %
9	2 st	18 %
10	2 st	18 %

Genom tabellen kan vi se att de flesta pedagogerna valt att placera sig på de högre skalstegen. Vi kan även utläsa av tabellen att ingen placerat sig på skala sex medan två valt skala fem. Av detta kan vi tolka att de flesta som deltagit i undersökningen anser att bild och musik är viktigt för barns lärande.

4.7 Sammanfattning av resultat

Utifrån de resultat vi fått från undersökningen kan vi utläsa att flertalet av pedagogerna ser bild- och musikaktiviteter som ett viktigt medel för att hjälpa barnet i dess utveckling av olika sidor, till exempel språklig, motorisk och social utveckling. Vi kan se att pedagogerna överlag har genomtänkta syften inför dessa aktiviteter, både vad de själv vill uppnå med dessa och vad de vill att barnen ska få ut av dem. Resultatet visar även på att de flesta av undersökningens pedagoger anser att bild- och musikaktiviteter är viktigt för barns lärande, det kan även utläsas att de flesta pedagogerna upplever att dessa aktiviteter är meningsfulla för barnen att ta del av.

Undersökningens resultat visar att förekomsten av planerade musikaktiviteter är större än förekomsten av de planerade bildaktiviteterna. 57 % av pedagogerna har svarat att de har planerade musikaktiviteter varje dag medan ingen av har angett att de arbetar med planerade bildaktiviteter varje dag. Av resultaten kan även utläsas att fler pedagoger inom samma avdelning ofta har svarat olika på flera frågor angående planering och syften.

5. Diskussion

I detta avsnitt avser vi att utifrån vårt resultat föra en diskussion i förhållande till litteraturen och forskningen som tagits upp i arbetet samt koppla resultatet till vårt syfte och frågeställningar. Vi kommer att avsluta avsnittet med att knyta ihop arbetet med några slutsatser som vi kommit fram till.

Vårt syfte med detta examensarbete var att undersöka hur pedagoger arbetar med bild och musik samt ta reda på om de hade några bakomliggande syften med arbetet med dessa två former i ett utvecklingsperspektiv. Undersökningens fokus låg på huruvida pedagogerna använde sig av dessa två former som ett medel för att hos barnet utveckla andra sidor än de rent estetiska, till exempel språkligt, socialt och motoriskt. Vi ville med undersökningen även ta reda på om pedagogerna var medvetna om varför de vill arbeta med dessa två former. Pramling Samuelsson och Sheridan (1999) belyser att medvetenheten kring den pedagogiska verksamheten är viktig för att på så sätt kunna ge barn förutsättningar att använda sig av och utveckla olika uttrycksformer. Fortsättningsvis anser de att barn under sin tid i förskolan skall erbjudas många möjligheter till skapande och genom skapandet kunna utveckla sätt att uttrycka sig, genom till exempel bild och musik. Flera forskare menar att det finns ett samband mellan barns utveckling och arbetet med uttrycksformerna bild och musik. Mycket forskning visar på att barnets sociala, språkliga och motoriska utveckling kan stödjas med hjälp av musik och bild.

5.1 Resultatdiskussion

Resultatet av undersökningen visar på att flera pedagoger ser bild och musik som ett medel för att utveckla bland annat barnets språkliga, sociala och motoriska sidor. Här kan vi se en tydlig koppling mellan undersökningens resultat och den tidigare forskning samt litteratur som tagits upp i arbetets litteraturgenomgång. Vidare visar resultatet dock att några pedagoger anser att det även är det estetiska kunnandet som utvecklas genom bild och musik, till exempel färg, form, material och inläring av kända visor. En av pedagogerna uttrycker sig så här:

”Sången och musiken är viktig för hela barnets utveckling. Språk, glädje, samhörighet, kroppsuppfattning och känslor m.m.”

En annan pedagog skriver så här:

”Att ge barn sinnesupplevelser som ger ny kunskap”

Flera pedagoger framhåller att barnets sociala utveckling kan främjas genom musiken. Vi ser utifrån litteraturen att detta är något som även kan utvecklas genom bild. Det är dock ingen av pedagogerna som nämnt detta i sina svar på frågan om vilka skäl pedagogen anser det finns att arbeta med bild. Änggård (2005, 2006) visar på att barn i förskolan oftast arbetar med bildaktiviteter tillsammans med andra barn, vilket bidrar till en känsla av gemenskap och tillhörighet. Då barnet skapar i bild, samtalar och kommunicerar de ofta tillsammans med andra barn runt sina bilder och på så sätt utvecklas sociala regler.

Utifrån resultaten kan vi se att de flesta pedagogerna som deltog i undersökningen är medvetna om vad de vill få ut av arbetet med bild och musik. De har klara mål med vad de vill få ut av arbetet med bild och musik tillsammans med barnen, både vad de vill att barnen

ska utveckla och uppleva samt vad de själva vill uppnå med arbetet. Av pedagogernas svar kan även utläsas att de övergripande anser sig ha klara syften inför de planerade bild och musikaktiviteterna som förekommer. Detta kan kopplas till Asplund Carlsson m.fl. (2008) som menar att när pedagogen arbetar med och planerar estetiska aktiviteter anses det viktigt att vara medveten om barns lärande och utveckling. Arbetar pedagogen på ett sådant sätt blir utvärderingen efteråt lättare då det från början finns ett klart syfte. Detta kan kopplas samman med pedagogernas svar på frågan om de anser att det är viktigt att ha ett syfte med planerade musik och bildaktiviteter, där de flesta av pedagogerna graderar sig fem till tio på en skala från ett till tio, där ett var mindre viktigt och tio mycket viktigt. Av detta kan vi utläsa att pedagogerna som deltagit i undersökningen anser att det är viktigt att ha ett syfte med de planerade bild- och musikaktiviteter. Resultaten visar att två av pedagogerna inte innehar någon form av utbildning inom barnomsorgen. Vidare kan ses att en av dessa två pedagoger har valt att inte svara på många frågor. De svar som denna anger kan heller inte ses som lika uttömmande och beskrivande som de som är utbildade har svarat anser vi. Vår slutsats av detta är att utbildningen kan ha en betydelse för vilken syn och kunskap pedagogerna har inom bild och musik samt barns utveckling.

Förekomst av planerade aktiviteter inom bild kan vi av resultatet se sker mer sällan än vad musikaktiviteter gör, som istället oftast sker varje dag. Då många pedagoger anger bild som något som ofta sker fritt och på barns egna initiativ kan vi tolka att bild är något som pedagogerna anser är svårare att planera då man gärna vill fånga barnet och dess egna idéer för stunden för att få ett lustfyllt lärande. Att barnen själva får utforska och prova på bildskapande utifrån egna erfarenheter och intressen. Lpfö-98 föreskriver att förskolans verksamhet skall grundas på barns erfarenheter, intressen, behov samt åsikter. Författaren Wiklund (2001) menar att för att barnet ska kunna utvecklas och uttrycka sig bör det få en chans att själv prova sina tankar och intryck utifrån sina tidigare erfarenheter. Vi kan utifrån resultatet se att de aktiviteter som sker inom musik oftast innehåller till exempel musiklekar, instrument, sångsamling och rytmik. Detta tolkar vi som att sådana aktiviteter kräver mer planering och deltagande av vuxna och kanske inte sker lika spontant som bildaktiviteter ofta gör, då det är lätt att plocka fram de material som finns för att låta barnen själva skapa.

De pedagoger som arbetar inom åldersgruppen ett till fyra har svarat att de utför planerade bildaktiviteter några gånger i veckan, medan resterande pedagoger har svarat att de endast arbetar mer sällan. Vår tolkning är att eftersom barnen på avdelningen är mellan ett till fyra år krävs det en planering så att alla barn, även de yngsta, ska få ta del av bildaktiviteter som förekommer. Resultatet visar att avdelningen arbetar med många olika aktiviteter och material inom skapande, här ser vi att även de yngsta kan delta och utvecklas. Detta kan kopplas till Asplund Carlsson m.fl. (2008) som anser det viktigt att som pedagog tänka på att ha variation på sina planerade aktiviteter. Att ha variation gör att barnen lättare kan ta till sig specifik kunskap. Då pedagogen planerar och funderar över aktiviteter kan det vara av betydelse att vara medveten om barns ålder samt deras utvecklingsnivå.

Flera pedagoger anger i sina svar att rim och ramsor ofta ingår i musikaktiviteterna på avdelningarna, de menar att språket hos barnen kan utvecklas med hjälp av dessa medel. Jernström och Lindberg (1995) hänvisar till Faxén (1990) som menar att det finns en koppling mellan musik och barnets språkerövande. Vidare hänvisar även författarna till Centerheim-Jogeroth (1990) som anser att rim och ramsor kan stödja barnet i dess språkliga utveckling. Genom att använda sig av rim och ramsor ger det barnen en större medvetenhet om sitt eget språk och användandet av detta. Uddén (2004) belyser att barnet ses ha ett behov av rim, ramsor och småvisor, för att själv kunna lära sig och använda sig av det muntliga språket. Vi

tolkar att rim och ramsor kan ses av pedagogerna som ett bra medel att arbeta med för barn i alla åldrar. Genom att barnen dagligen får öva på att höra rytm och ord genom musik utvecklas deras förståelse av språket samt nya ord.

Undersökningens resultat visar att pedagoger inom samma avdelning har på flera frågor angett olika svar på samma fråga. Medan en har angett att planerade bildaktiviteter sker några gånger i veckan har en annan svarat att det sker mer sällan. Detta var något som vi reagerade på, vi ser det som att pedagogerna har olika syn på vad som är planerat och inte planerat. Även deras personliga intresse av bild och musik tror vi kan ha spelat roll, för hur de ser på dessa former och arbetet med dessa och på så vis kan ha speglat sig i svaren.

5.2 Slutsatser

Undersökningens resultat har visat sig mer överraskande positivt än vad vi från början hade förväntat oss. Med koppling till vårt syfte och våra frågeställningar ser vi att dessa blivit besvarade och uppfyllda. Utifrån resultatet kan vi se att våra föreställningar som vi hade angående pedagogernas medvetenhet och syften kring bild och musik inte visat sig stämma på de avdelningarna som undersökningen genomförts på. Vi ställer oss positiva till de resultat som framkommit. Vi kan se att pedagogerna som deltagit i vår undersökning ställer sig mycket positiva till bild och musik och det är något som förekommer i verksamheten på alla avdelningar. Pedagogerna kan även ses ha stor medvetenhet och genomtänkta syften inför vad de vill då de arbetar med dessa två former.

Vi tycker att vårt arbete visar att:

- Alla avdelningar där undersökningen har genomförts på arbetar med både bild och musik i stor utsträckning, både i planerad form och även ibland oplanerat samt mer spontant, främst med bildaktiviteter
- Planerade musikaktiviteter är något vi kan se sker dagligen på avdelningarna medan bild sker mer spontant där barnen får skapa genom att använda sin egen fantasi. Musikaktiviteterna på avdelningarna sker oftast i gemenskap med andra som till exempel i samlingar
- Vi ser att pedagogerna i vår undersökning lyfter fram glädjen och lustfylldheten som en viktig punkt att utgå ifrån då man arbetar med bild och musik. Även gemenskap och att alla kan vara med är något som pedagogerna lyfter fram som en viktig aspekt för bild- och musikaktiviteter.
- Vi har även sett att pedagogerna som deltagit i undersökningen har en medvetenhet och en förståelse för hur barns utveckling inom olika sidor kan stärkas genom att utföra bild- och musikaktiviteter.

Slutligen anser vi att undersökningen även bidragit med att få oss mer medvetna och öppna mot formerna bild och musik. Vidare anser vi att även samhället i stort kan ta del av vår undersökning för att få en bredare insikt i och kunskap om hur man arbetar med musik och bild samt hur dessa två former kan användas för att utveckla olika sidor hos barnet.

Undersökningen tycker vi visar på att bild och musik i förskolan inte endast är ett fenomen som man använder för att få tiden att gå utan medel i den pedagogiska verksamheten som pedagogerna använder medvetet för att utveckla barn inom olika områden.

5.3 Förslag till vidare forskning

Denna studie har utgått från pedagogerna och deras syn och uppfattning om bild- och musik. Vårt förslag till vidare forskning är att göra en studie om bild- och musik utifrån barnens perspektiv. Undersöka vad de har för uppfattningar om bild- och musik på förskolan, vad de tycker om det och om de tycker att de lär sig något.

6. Referenser

Antal-Lundström, I (1996) *Musikens gåva: hur musik påverkar barns utveckling genom att stimulera inneboende resurser och ge ökad social kompetens*. Uppsala: Konsultförlaget.

Armistead, M. E (2007) Kaleidoscope: How a creative arts enrichment program prepares children for kindergarden. *Young Children*, 62(6), 86-93.

Asplund Carlsson, M; Olsson, B; Pramling, N; Pramling Samuelsson, I; Wallerstedt, C (2008) *Konsten att lära barn estetik: en utvecklingspedagogisk studie av barns kunnande inom musik, poesi och dans*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

Barnes, R (1994) *Lära barn skapa: kreativt arbete med barn*. Lund: Studentlitteratur.

Claesdotter, A (2008) Viktigt stärka visuell kompetens. *Förskolan* nr 8/2008. Åtkomst 2008-12-12.

Fagius, G (2007) *Barn och sång: om rösten, sångerna och vägen dit*. Lund: Studentlitteratur.

Faktisk fantasi: barns språkutveckling genom skapande. (2003). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Holgersen, S (2008) Music education for young children in scandinavia: Policy, philosophy, or wishful thinking? *Arts Education Policy Review*, 109(3), 47-54.

Hwang, P; Nilsson, B (2003) *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Natur och kultur.

Jernström, E; Lindberg, S (1995) *Musiklust*. Stockholm: Runa.

Johansson, E; Pramling Samuelsson, I (2003) *Förskolan: barns första skola!* Lund: Studentlitteratur.

Lindahl, I (2002) *Att lära i mötet mellan estetik och rationalitet: pedagogers vägledning och barns problemlösning genom bild och form*. Lund : Universitet.

Loomis, K, Blumenthal, R, & Lewis, C (2007) Children learn to think and create through art. *Young Children*, 62(5), 79-83.

Läroplan för förskolan: Lpfö 98. (1998) Stockholm: Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet

Löfstedt, U (1999) *Bildskapande verksamhet i förskolan*. Jönköping: Jönköping University Press.

Löfstedt, U (2001) *Förskolan som lärandekontext för barns bildskapande*. Göteborg Universitet.

Paulsen, B (1996) *Estetik i förskolan*. Lund: Studentlitteratur.

Pramling Samuelsson, I; Sheridan, S (1999) *Lärandets grogrund: perspektiv och*

förhållningssätt i förskolans läroplan. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket (1998) *Jord för växande, särtryck ur barnomsorg och skolkommitténs betänkande. SOU 1997:21, SOU 1997:157.* Stockholm: Skolverket.

Stukát, S (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap.* Lund: Studentlitteratur.

Sundin, B (1995) *Barns musikaliska utveckling.* Stockholm: Liber utbildning.

Trost, J; Hultåker, O (2007) *Enkätboken.* Lund: Studentlitteratur.

Uddén, B (2004) *Tanke, visa, språk: musisk pedagogik med barn.* Lund: Studentlitteratur.

Uddholm, M (1993) *Pedagogen och den musikaliska människan: en bok om musik i vardagsarbetet.* Mölndal: Lutfisken.

Vetenskapsrådet (2008) *Forskningsetiska principer.* Vetenskapsrådet åtkomst 2008-11-04 <http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>

Wiklund, U (2001) *Den lydiga kreativiteten: om barn, estetik och lärande.* Stockholm: Utbildningsradion (UR) .

Änggård, E (2006) *Barn skapar bilder i förskolan.* Lund: Studentlitteratur.

Änggård, E (2005) *Bildskapande: en del av förskolebarns kamratkulturer.* Linköping: Linköpings universitet.

Bilaga 1

Enkät

Ringa in ditt svar på frågorna med fasta svarsalternativ!

- 1. Vilken utbildning har du? Ange även eventuella kurser/fortbildning inom bild och musik?**

- 2. Med vilken åldersgrupp arbetar du?**

- 3. a) Hur ofta arbetar ni med planerade aktiviteter inom bild?**

Varje dag Några gånger i veckan En gång i veckan Mer sällan

- b) Hur ofta arbetar ni med planerade aktiviteter inom musik?**

Varje dag Några gånger i veckan En gång i veckan Mer sällan

- 4. Hur viktigt anser du att arbetet med bild och musik är för barnens lärande?**

Markera på en skala 1-10, där ett är mindre viktigt och tio mycket viktigt.

Mindre viktigt 1----2----3----4----5----6----7----8----9----10 Mycket viktigt

5. Vilka slags aktiviteter inom bild arbetar ni med på avdelningen?

6. Vilka slags aktiviteter inom musik arbetar ni med på avdelningen?

7. Är det viktigt att ha ett syfte med planerade bild och musik aktiviteter?

Markera på en skala 1-10, där ett är mindre viktigt och tio mycket viktigt

Mindre viktigt 1----2-----3----4-----5----6----7----8----9----10 Mycket viktigt

8. a) Har ni i arbetslaget något utarbetat syfte inför era planerade bildaktiviteter?

Ja, alltid

Ja, ibland

Nej, sällan

Nej, aldrig

Motivera gärna ditt svar!

b) Har ni i arbetslaget något utarbetat syfte inför era planerade musikaktiviteter?

Ja, alltid

Ja, ibland

Nej, sällan

Nej, aldrig

Motivera gärna ditt svar!

9. Nämn minst tre skäl till varför du tycker att man ska arbeta med bild i barngruppen?

10. Nämn minst tre skäl till varför du tycker att man ska arbeta med musik i barngruppen?

11. Upplever du att det är meningsfullt för barnen att ta del av och arbeta med bild och musik?

Ja, alltid

Ja, oftast

Nej, sällan

Nej, aldrig

Motivera gärna ditt svar!

Tack för din medverkan!

Bilaga 2

Informationsbrev

Till förskollärare på XXXXXXXX

Hej!

Vi är två studenter som går sista terminen på lärarprogrammet med inriktning förskola vid Högskolan i Gävle. Vi ska nu skriva vårt examensarbete som vi valt att skriva inom ämnet didaktik.

Vårt examensarbete syftar till att ta reda på hur pedagoger arbetar med bild och musik i förskolan samt vad man tycker att man kan uppnå med arbetet. Vi vill göra det här arbetet för att få en bredare förståelse för hur dessa två ämnesområden kan användas i förskolan. Att få ta del av pedagogers arbetsformer och ambitioner med arbetet kring bild och musik tror vi kommer att ge oss en större förståelse för hur vi kan gå tillväga i vårt arbete.

För att kunna få svar på våra frågor har vi valt att använda oss av enkäter. I enkäten finns ett antal frågor rörande er verksamhet kring bild och musik. Vi vill gärna att du som pedagog inom förskolan deltar i vår undersökning, men vill tala om att ditt deltagande är helt frivilligt.

Enkäten kommer att delas ut under vecka 41 och ni kommer att ha ca en vecka på er att fylla i den. Vi kommer personligen att hämta den. Resultatet av enkäten kommer att sammanställas och redovisas i ett examensarbete vid Högskolan i Gävle. Det färdiga arbetet kommer att kunna läsas av allmänheten och kan nås genom Högskolan i Gävle. Dock vill vi betona att era svar och resultaten av dessa kommer att vara helt anonyma i det slutgiltiga arbetet. Materialet rörande examensarbetet kommer även att behandlas konfidentiellt.

Vid eventuella frågor och funderingar går det bra att kontakta oss.

Student

Sofie Forsberg
E-mail: xxxxx
Tel: xxxxx

Student

Jenny Back
E-mail: xxxxx
Tel: xxxxx

Handledare

Christina Gustafsson
Institutionen för pedagogik, didaktik och psykologi
E-mail: xxxxx
Tel: xxxxx
Högskolan i Gävle

